

Г.Э.Маатазимованын “Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүүнүн методикасы (3-4-класс)” деген 13.00.02 – окутуу жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча педагогика илиминин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясына

ПИКИР

Г.Э.Маатазимованын диссертациялык иши толук бүткөрүлгөн, өз алдынча аткарылган илимий- изилдөө болуп эсептелет. Бул диссертациялык иш башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүүнүн методикалык системасын иштеп чыгууга арналган.

Диссертациянын курамы 3 главадан турат. Биринчи главада кыргыз балдар адабиятынын этнопедагогикалык мазмуну, таалим-тарбиялык функциялары жана алардын азыркы шарттагы маани-маңызы изилденген. Кыргыз балдар адабиятын башталгыч класстарда окуп-үйрөнүү проблемасынын изилденишине тарыхый обзор берилип, башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде окутуунун методологиялык негиздери каралган. Кыргыз балдар жазуучуларынын чыгармаларынын таалим-тарбия берүүчү функциялары жана ал аркылуу окуучулар ээ болуучу этнопедагогикалык компетенттүүлүктөр тастыкталган.

Экинчи главада башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде окутуунун материалдары берилген. Ошондой эле, башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде окутуу боюнча теориялык методдору изилденип, педагогикалык эксперимент жүргүзүлгөн.

Үчүнчү главада III класстарда балдар жазуучуларын чыгармаларын элдик педагогика менен байланыштуу окуп-үйрөнүүнүн жолдору жана ыкмалары көрсөтүлгөн. IV класстарда балдар жазуучуларын чыгармаларын окуп үйрөнүүнүн каражаттары, окуучулар ээ болуучу этнопедагогикалык компетенттүүлүктөр, аларды калыптандыруунун формалары жана методдору изилденген.

Диссертациянын негизги максаты катары башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык багытта окутуунун методикасын теориялык жактан негиздөө жана аларды практикага киргизүүнүн жолдорун иштеп чыгуу, иштелип чыккан сунуштардын натыйжалуулугун эксперимент аркылуу текшерүү айкын таржымалданган.

Г.Э.Маатазимованын аталган диссертациялык эмгегинин алдына төмөнкүдөй милдеттерди койгон: Кыргыз балдар жазуучуларынын чыгармаларынын этнопедагогикалык мазмунун, таалим-тарбиялык функцияларын жана алардын азыркы ааламдашуу доорундагы маани-маңызы аныктоо. Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын окуп-үйрөнүүнүн тарыхына жана анын изилденишине обзор берүү. Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүүнүн методикасын (3-4 класс) изилдөөнүн методологиялык негиздерин жана илимий методдорун аныктоо. Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын окуп-үйрөнүүнүн формаларын жана методдорун иштеп чыгуу, аларды эксперименттен өткөрүп, жарактууларын практикага сунуштоо.

Бул изилдөөнүн жаңылыгы жана теориялык мааниси төмөнкүлөр менен түшүндүрүлөт: Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүүнүн методикасы заманбап шарттарга ылайык адабият таануу, педагогика, психология илимдеринин соңку жетишкендиктерине негизделип, ырааттуу түрдө алгачкы жолу иштелип чыккан; башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүүнүн методикасынын тарыхы, учурдагы абалы, өзгөчөлүктөрү, изилдениши, методологиясы жана методикасы алгачкы жолу атайын максатта анализденген; балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык багытта үйрөтүүнүн натыйжалуу методдору, жолдору жана каражаттары аныкталды; илимий изилдөөдө аныктаган натыйжалуу методдор, жолдор, каражаттар педагогикалык эксперименттен өткөрүлүп, практикага сунушталган.

Бул изилдөөдөн келип чыккан ойлор, тыянактар, сунуштар өлкөнүн жалпы орто билим берүүчү мектептеринде кыргыз адабиятын окутууну жакшыртууда, окуу программаларын, окуу китептерин, окуу колдонмолорун түзүүдө, педагогикалык багыттагы башталгыч мугалимдерди кайра даярдоо, адистигин жогорулатуу тармактарында окутулуучу курстардын сапатын өркүндөтүүдө практикалык көмөк көрсөтө алат.

Диссертацияда коргоо үчүн төмөнкүдөй негизги жоболор коюлган:

Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүүнүн методикасынын тарыхый эволюциясы, өзгөчөлүктөрү, азыркы абалы, проблемалары; Этнопедагогикалык негиздеги балдар жазуучуларынын чыгармаларынын башталгыч класстардын окуу программаларында, окуу китептеринде, усулдук колдонмолордо берилиши; Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын окуп үйрөнүү аркылуу окуучулардын

этнопедагогикалык компетенттүүлүктөрүн калыптандыруунун методикалык негиздери; Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде окутуу процессинде мугалимдер ээ болуучу этнопедагогикалык компетенттүүлүктөр, ошол компетенттүүлүктөргө жеткирүү үчүн зарыл болуучу педагогикалык-дидактикалык негиздер; Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүү ишмердүүлүгүн мындан ары өркүндөтүү боюнча ойлор жана сунуштар ж.б.

Иштин апробацияланышын тастыктаган автордун эмгектеринин саны да, сапаты да кандидаттык диссертацияларга жүктөлүүчү талаптарга толук жооп берет. Жактоого коюлуучу негизги жоболор илимий жактан туура жана негиздүү.

Диссертациянын сүйлөмдөрү сапаттуу жана так. Ой-пикирлери негизинен логикалуу. Иштин натыйжаларын практикада колдонууга болот. Башталгыч класстарда балдар жазуучуларынын чыгармаларын этнопедагогикалык негизде үйрөтүүнүн методикасын аныктоонун теориялык жана практикалык мааниси бар. Иштин маани-маңызын толук түрдө жалпы окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистигине (13.00.02) дал келет.

Диссертациянын авторефератында илимий эмгектин мазмунун толук чагылдырат.

Изилдөөнүн жыйынтык-натыйжалары 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) илиминдеги жетишкендик катары мүнөздөөгө толук татыктуу. Ишти коргоого сунуштаймын.

Илимий жетекчи,
педагогика илимдеринин
доктору, профессор

Н. Ишекеев

Кол тамгасын тастыктады
Т.Жапаров

